

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/122/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116209351
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:1116209351.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobcu: N.. N. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., J. W. XXX, občan SR, zastúpený: JUDr. Eduard Veterník, advokát so sídlom Bernolákovo, Viničná 20, proti žalovanej: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, o zaplatenie 12.270,06 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 17. januára 2018, č. k. 5C/40/2017-343, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Topoľčany (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len "OSP", účinný do 30.6.2016, od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 17. januára 2018, č. k. 5C/40/2017-343 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol žalobu a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Rozhodnutie o spore súd prvej inštancie vo veci samej právne odôvodnil s poukazom na ust. § 1 písm. a/, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. f/, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 19 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručou Okresnému súdu Bratislava I. dňa 29.04.2016 domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 12.270,06 eura z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci v trestnom konaní.

4. Zistil, že uznesením OR PZ Topoľčany, Úrad justičnej a kriminálnej polície ČVS: ORP-47/OdV-TO-2005 zo dňa 18.03.2005 bolo podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie žalobcovi pre pokračovací trestný čin krivého obvinenia podľa § 174 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a za pokračovací trestný čin krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 1 písm. a), b), ods. 2 Trestného zákona, na skutkovom základe špecifikovanom v uvedenom uznesení. Uvedené uznesenie bolo žalobcovi podľa vyjadrenia žalovanej doručené dňa 29.3.2005. Žalobca si dňa 29.3.2005 zvolil obhajcu JUDr. Eduarda Veterníka a podal prostredníctvom neho sťažnosť proti tomuto uzneseniu, ktorú zahlásil podľa vyjadrenia žalovanej dňa 24.03.2005 a písomne doplnil dňa 13.04.2005. Proti vyššie špecifikovanému

uzneseníu podal podľa žaloby žalobca včas sťažnosť dňa 13.04.2005, ktorá bola uznesením Okresnej prokurátorky v Topoľčanoch č. 1Pv 305/2005 zo dňa 03.05.2005 ako nedôvodná zamietnutá.

5. Dňa 20.01.2006 podala Okresná prokuratúra v Topoľčanoch v predmetnej trestnej veci na Okresnom súde Topoľčany obžalobu na žalobcu a ďalších obvinených.

6. Okresný súd Topoľčany v uvedenom trestnom konaní vyhlásil dňa 09.01.2014 rozsudok sp. zn. 2T/5/2006-1072, ktorým žalobcu spod podanej obžaloby Okresnej prokurátorky v Topoľčanoch oslobodil podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku, pretože skutok nie je trestným činom.

7. Proti predmetnému oslobodzujúcemu rozsudku tunajšieho súdu podala Okresná prokuratúra v Topoľčanoch odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 1To/21/2014-1157 zo dňa 19.11.2014 zamietnuté ako nedôvodné. Vyššie uvedený oslobodzujúci rozsudok tunajšieho súdu tak nadobudol právoplatnosť dňa 19.11.2014.

8. Písomným podaním zo dňa 2.2.2016, doručeným Ministerstvu spravodlivosti SR dňa 04.02.2016 žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovania uplatneného nároku. Táto žiadosť bola dňa 18.02.2016 postúpená Generálnej prokuratúre SR.

9. Generálna prokuratúra SR písomným podaním zo dňa 11.04.2016 žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody ako nedôvodnú odmietla.

10. Prvoinštančný súd uviedol, že žalobca si v predmetnom konaní uplatnil náhradu škody titulom vydania nezákonného rozhodnutia, ktorým malo byť predmetné uznesenie vyšetrovateľa o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ČVS: ORP-47/OdV-TO-2005 zo dňa 18.03.2005, ktoré bolo žalobcovi doručené 29.03.2005. Uplatnený nárok na náhradu škody bolo treba preto posúdiť podľa zák. č. 514/2003 Z. z., nakoľko právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prieťahmi v konaní (Najvyšší súd SR 7Cdo 145/2011).

11. Konštatoval, že v súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len "zákon č. 58/1969 Zb."). Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo medziiným na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Na to nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (viď bližšie R 70/1994). Na podstate týchto právnych záverov, ku ktorým sa dospelo vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., zotrvala súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z.z.

12. Poukázal na to, že zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

13. Poukázal na kompetencie policajta a prokurátora ako orgánov činných v trestnom konaní vyplývajúce z trestného poriadku (vtedy zák. č. 141/1961 Zb.) s tým, že na úseku trestného konania, ktorý začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a je zavŕšený podaním obžaloby, vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ Policajného zboru, ako aj prokurátor. Vo veci náhrady škody spôsobenej v tomto úseku trestného konania orgánom verejnej moci preto ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy tak Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je v tom - ktorom prípade orgánom konajúcim v mene štátu, je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody; ak žiadosť bola podaná na oboch uvedených orgánoch, je príslušným ten z nich, ktorý vo veci začal konať ako prvý (§ 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Uvedené konštatovanie vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 194/2010 zo dňa 30.03.2011.

14. Jednoznačne tak vyplýva, že žalovaná bola v tomto konaní pasívne legitimovaná a boli splnené zákonné predpoklady pre vznik jej zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

15. V prejednávanej veci bolo nesporné, že predmetné uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľa OR PZ Topoľčany, ÚJKP ČVS: ORP-47/OdV-TO-2005 zo dňa 18.03.2005 sa v súvislosti s rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 2T/5/2006-1072 zo dňa 09.01.2014, ktorým rozsudkom bol žalobca oslobodený spod obžaloby, ukázalo ako nezákonné. Oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Topoľčany nadobudol právoplatnosť dňa 19.11.2014 a týmto dňom začala žalobcovi plynúť trojročná subjektívna premlčacia doba, ktorá neplynula počas predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, a to najdlhšie po dobu 6 mesiacov. Je teda zrejmé, že žalobca si uplatnil tento nárok žalobou doručenu súdu dňa 29.04.2016, čo je síce v rámci trojročnej subjektívnej premlčacej doby, avšak žalobca nesplnil požiadavku, aby tento nárok bol uplatnený na súde v rámci 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, keď subjektívna premlčacia doba môže plynúť len v rámci objektívnej.

16. V prejednávanej veci bolo žalobcovi nezákonné rozhodnutie (uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia) doručené dňa 29.03.2005 a uvedeným dňom mu začala plynúť 10-ročná objektívna premlčacia doba na uplatnenie žalovaného nároku, ktorá tak uplynula 29.03.2015, t.j. ešte pred podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na Generálnu prokuratúru SR (žiadosť bola doručená Ministerstvu spravodlivosti SR dňa 04.02.2016, ktoré ju postúpilo Generálnej prokuratúre SR dňa 18.02.2016). Prípravné konanie v predmetnej trestnej veci bolo skončené dňa 20.01.2006 doručením obžaloby na Okresný súd Topoľčany, pokiaľ žalobca mienil si uplatňovať náhradu škody aj z titulu nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa a / alebo prokurátora v prípravnom konaní (čo zo žaloby však nevyplýva), 10 ročná objektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr uplynutím 10 -tich rokov odo dňa, kedy bolo obhajcovi žalobcu doručené oznámenie o podaní obžaloby na žalobcu.

17. Vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku premlčania, dospel k záveru, že táto je dôvodná a nárok žalobcu je premlčaný, preto podanú žalobu súd zamietol bez toho, aby sa ďalej podrobnejšie zaoberal vecou samou (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.).

18. V konaní úspešnej žalovanej v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku vznikol nárok na náhradu trov konania, ktorý nárok súd žalovanej priznal vo výške 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

19. Proti rozsudku prvoinštančného súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Uviedol, že trestné konanie bolo ukončené rozhodnutím Krajského súdu v Nitre dňa 19.11.2014, kedy bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Ustálil, že pri nesprávnom úradnom postupe uplynula 10 ročná premlčacia doba dňa 21.1.2016.

21. Žalobca vyčítal súdu, že sa nezaoberal všetkými relevantnými skutočnosťami premlčania.

22. Poukázal na § 3 ods. 1 OZ s tým, že ide o všeobecné ustanovenie hmotnoprávnej povahy, ktoré umožňuje posúdiť vec súdom v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi, a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť poskytnutie právnej ochrany uplatnenému právu. V

tomto duchu postupoval aj Ústavný súd Českej republiky, keď vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 643/04 uviedol, že „Námietka premlčania v zásade dobrým mravom neodporuje, ale môže nastať situácia, že uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by za takejto situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil. Je v tejto súvislosti nutné zdôrazniť tú skutočnosť, že uplynutie doby premlčania, kde námietku premlčania uplatnila žalovaná, spôsobila svojim nesprávnym úradným postupom sama.

23. Poukázal tiež na to, že si uplatnil aj náhradu škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu a súd sa stotožnil so záverom, že premlčanie nastalo uplynutím premlčacej doby 3 rokov od doručenia upovedomenia o podanej obžalobe. Poukázal na podstatu nesprávneho úradného postupu, ktorá môže spočívať aj v nekonaní orgánov štátu, teda aj v nedodržaní lehoty určenej v zákone na rozhodnutie o veci. Nesprávny úradný postup sa stáva zároveň postupom porušujúcim ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov. Pri nesprávnom úradnom postupe sa uplatní iba subjektívna premlčacia doba.

24. Pri škode za vzniknuté a zaplatené trovy trestného konania začala plynúť premlčacia doba až zaplatením sumy.

25. Následne poukázal na Nález Ústavného súdu SR III. ÚS 44/2017-25 zo dňa 21.11.2017.

26. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná konštatujúc, že desaťročná objektívna premlčacia lehota vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia vychádzajúc z § 19 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. uplynula dňa 30.03.2015 (kedy už trestné konanie vedené proti žalobcovi bolo skončené).

27. Pokiaľ sa týka nároku z titulu nesprávneho úradného postupu, ktorý navyše žalobca v žalobe neoznačil a nešpecifikoval a zo žaloby nevyplýva, na čo správne poukázal aj súd prvej inštancie v bode 25. odôvodnenia rozsudku, premlčacia doba žalobcovi tiež uplynula.

28. Žalobca sa k doručenému vyjadreniu žalovanej, ktorým jednak vzniesla námietku premlčania a zároveň uplatnený nárok neuznala, nevyjadril, neuviedol ďalšie skutočnosti ani neoznačil iné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, a teda vyjadrenia žalovanej žiadnym spôsobom nespochybnil, teda nespochybnil ani žalovanou vznesenú námietku premlčania. Žalovaná vyjadrením žalobcu v popísanom rozsahu nedisponuje.

29. Žalobca v žalobe uvádzal, že obhajca (v trestnom konaní) žalobcovi vyúčtoval trovy právneho zastúpenia dňa 15.03.2015, ktoré zaplatil dňa 23.03.2015. V podanom odvolaní v rozpore s týmto tvrdením žalobca uviedol deň 23.03.2015, ako deň vyúčtovania trov právneho zastúpenia žalobcovi.

30. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli krajského súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

31. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

32.1. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

32.2. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

32.3. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

32.4. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

33. Odvolací súd preskúmaním obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne a správne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil (až na aplikáciu 10 ročnej objektívnej premlčacej doby pri nesprávnom úradnom postupe) na základe aplikácie ustanovení príslušných právnych predpisov a následne vecne správne rozhodol o podanej žalobe (nároku) žalobcu tak, že ju v dôsledku vznesenej námietky premlčania ako premlčané právo zamietol.

34. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal náhrady škody odôvodňujúc ju tak, že vyšetrovateľ OR PZ - Úrad justičnej a kriminálnej polície v Topoľčanoch uznesením č. ORP-47/OdV-TO-2005 zo dňa 18.03.2005 podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol voči nemu obvinenie za pokračovací trestný čin krivého obvinenia podľa § 174 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a za pokračovací trestný čin krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 1 písm. a), b) ods. 2 Trestného zákona, na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení. Proti uvedenému uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca sťažnosť, ktorá však bola uznesením Okresnej prokuratúry Topoľčany č. 1Pv 305/2005 zo dňa 03.05.2005 ako nedôvodná zamietnutá. Následne bol spod obžaloby oslobodený. Na základe uvedeného poukazoval na nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bolo vznesené obvinenie.

35. Pokiaľ išlo o nesprávny úradný postup poukázal na ust. § 9 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z. v žalobe a uviedol, že N. N. O. bol rozsudkom Okresného súdu v Topoľčanoch č. k. 2T/5/2006 spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Už takéto rozhodnutie predstavuje a zakladá špecifickú zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 513/2004 Z.z., pretože trestné stíhanie nebolo ukončené právoplatným odsúdením N.. N. O..

36.1. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „Zákona o zodpovednosti za škodu“, alebo „cit. zákona“), tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu, spôsobenú orgánmi verejnej moci, pri výkone verejnej moci.

36.2. Podľa § 3 ods. 1 cit. zákona, štát zodpovedá, za podmienok ustanovených týmto zákonom, za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci: a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním, alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

36.3. Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

36.4. Podľa § 6 ods. 2 cit. zákona, právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

36.5. Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona, Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

36.6. Podľa § 19 ods. 1 cit. zákona účinného do 31.12.2012, právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia.

36.7. Podľa § 19 ods. 1 cit. zákona účinného od 1.1.2013, právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

36.8. Podľa § 19 ods. 1 cit. zákona, najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom posúdenia odvolacieho súdu bola otázka premlčania, primárne uvádza k uplatneným nárokom nasledovné.

38. Zo žaloby bolo možno zistiť, že žalobca vo formálnej rovine uplatnil náhradu škody z dôvodu nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu. Z obsahu žaloby možno jednoznačne konštatovať, že za nezákonné rozhodnutie považoval uznesenie o vznesení obvinenia voči jeho osobe ČVS: ORP-47/OdV-TO-2005 zo dňa 18.03.2005, ktoré bolo žalobcovi doručené 29.03.2005.

39. Z obsahu žaloby, pokiaľ išlo o náhradu škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu bolo možno zistiť, že nesprávny úradný postup bol tvrdeniami žalobcu vyjadrený poukazom na príslušné ustanovenia § 9 ods. 1, 2, § 9 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu s tým, že samotné dôvody identifikovateľné v žalobe spočívali vlastne v samotnej podstate nezákonne vedeného trestného stíhania na základe nezákonného rozhodnutia (viď záver strany 6 a strany 7 žaloby).

40. Obdobne to vyplýva aj zo žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 2.2.2016.

41. Odvolací súd poukazuje ale na dôvody odvolania, v ktorých okrem iného poukazoval na takú činnosť (nesprávny úradný postup), ktorá zakladala porušenie jeho práv nedodržaním lehoty určenej v zákone na rozhodnutie o veci a zbytočné prietahy. Uvedený odklon pôvodných tvrdení ohľadne špecifikácie nesprávneho úradného postupu spočívajúcich v samotnom nezákonnom stíhaní na základe nezákonného rozhodnutia k tvrdeniam o nedodržaní lehoty určenej v zákone na rozhodnutie o veci a zbytočné prietahy (teda nie ako kritérium kvalifikovanej závažnosti pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy podľa § 17 cit. zák.) teda žalobca uviedol až v odvolaní.

42. V konaní bola žalovanou vznesená námietka premlčania podaním zo dňa 26.1.2017, ktoré bolo (po postúpení veci) doručené právnenému zástupcovi žalobcu dňa 12.9.2017 s možnosťou sa vyjadriť. Dňa 17.1.2018 prvoinštančný súd vykonal pojednávanie, na ktorom vyhlásil napadnutý rozsudok.

43. Pokiaľ ide o samotnú námietku premlčania odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie až na posúdenie premlčania vo vzťahu k uplatnenému nesprávne úradnému postupu (bez narušenia vecnej správnosti rozhodnutia) vyhodnotil skutkové a právne závery správne.

44. V § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. je upravená objektívna premlčacia doba. Pre objasnenie rozdielu medzi lehotou objektívnou a subjektívnou je potrebné poukázať na ich vzájomný vzťah. Ak uplynie subjektívna premlčacia doba, aj keď ešte neuplynula premlčacia doba objektívna a vznesie sa námietka uplynutia subjektívnej premlčacej doby, právo priznať nemožno. Zároveň platí, že subjektívna premlčacia lehota môže plynúť len v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorá je upravená v § 19 ods.

2 zákona a subjektívna premlčacia doba objektívnu dobu nemôže nikdy prekročiť. V praxi, a pre tento prípad (nezákonné rozhodnutie doručené dňa 29.3.2005 to znamená, že začala objektívna premlčacia doba plynúť a uplynula dňa 29.3.2015. Subjektívna premlčacia doba začala plynúť (vzhľadom na ust. § 19 ods. 1 zákona) dňa 19.11.2014 (až v ten deň som sa ako poškodený dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá, pričom v odvolaní poukázal, že o škode na trovách trestného konania sa dozvedel dňa 23.3.2015) a za normálnych okolností by uplynula dňom 19.11.2017. Keďže však subjektívna premlčacia doba nikdy nemôže prekročiť objektívnu premlčaciu dobu, znamená to, že subjektívna premlčacia doba „skončila“ zároveň s uplynutím premlčacej doby objektívnej, t.j. dňa 29.3.2015, aj keď by podľa výslovného znenia zákonného ustanovenia o subjektívnej dobe túto dobu prekročila. V tomto prípade bude teda subjektívna premlčacia doba kratšia ako tri roky, aj keď zákon ju ustanovuje ako lehotu trojročnú.

45. Pokiaľ išlo o premlčanie nároku na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia uvedený nárok bol premlčaný uplynutím dňa 29.3.2015. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobca uplatnil dňa 4.2.2016, pričom to, že bolo konštatované nezákonné rozhodnutie právoplatným oslobodením spod obžaloby prokurátora sa dozvedel 19.11.2014 (potvrdením oslobodzujúceho rozsudku). Žalobu na súd podal dňa 29.4.2016, teda po uplynutí premlčacej doby.

46. Vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2018 sp. zn. 3 Cdo 3/2018, z ktorého vyplýva, že „Pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej tohto zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla).“.

47. Ak sa posudzovalo premlčanie neprávneho úradného postupu bolo potrebné posudzovať (pri vznesenej námietke premlčania) otázku, kedy začala premlčacia doba plynúť. Odvolaciemu súdu bolo potrebné vyjadriť sa, že žalobne vymedzujúce dôvody nesprávneho úradného postupu bolo možno zistiť len s ťažkosťami (žalobca nešpecifikoval ani len kedy začal považovať úradný postup za nesprávny), pričom ale pokiaľ považoval (žalobnými tvrdeniami) nesprávny úradný postup založený práve na nezákonnosti postupu orgánmi činnými v trestnom konaní ako takého (v dôsledku nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia až po podaní obžaloby) bolo treba z toho vychádzať a považovať obdobie od vznesenia obvinenia až do podania obžaloby za základ pri nesprávnom úradnom postupe s tým, že subjektívna premlčacia doba vzhľadom na vyššie uvedené, uplynula najneskôr uplynutím 3 rokov od vedomosti žalobcu o podaní obžaloby na súd. Obžaloba bola na súde podaná dňa 19.1.2006. Pre nesprávny úradný postup nemožno posudzovať premlčanie objektívnou 10 ročnou premlčacou dobou. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobca uplatnil dňa 4.2.2016. Žalobu na súd podal dňa 29.4.2016, teda po uplynutí premlčacej doby.

48. Pokiaľ ide o odvolacie dôvody konštatuje, že nosným dôvodom bola aj navrhovaná aplikácia ust. § 3 ods. 1 OZ vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania.

49. Ústavný súd už vyslovil názor, že vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby (II. ÚS 176/2011, IV. ÚS 542/2013).

50. Ďalej odvolací súd poukazuje na záver v rozhodovacej činnosti ústavného súdu, na ktorý poukazoval aj žalobca v odvolacom konaní, podľa ktorého „v danom prípade sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu boli preukázané také dôvody a okolnosti, pre ktoré možno považovať vznesenie námietky

premlčania žalovaným za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Sťažovateľ nezavinil márne uplynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., keďže táto uplynula skôr, než bolo trestné stíhanie sťažovateľa zastavené, pričom zastavenie trestného stíhania bolo podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody. Napadnutý rozsudok krajského súdu je postavený na premlčaní uplatneného nároku, avšak v tomto prípade došlo až k absurdnej situácii, keď pre neúspech sťažovateľa s uplatnením nároku na náhradu škody stačilo, aby trestné stíhanie sťažovateľa trvalo dlhšie než je objektívna desaťročná premlčacia doba. Vychádzajúc z uvedeného by priznanie účinkov premlčania za daných okolností bolo voči sťažovateľovi neprímerane tvrdým postihom. Sú tak splnené podmienky na to, aby výnimočne neboli priznané vznesenej námietke premlčania právne účinky v súlade s právom.“ (III. ÚS 44/2017 zo dňa 21. 11. 2017).

51. Odvolací súd vo vzťahu k uplatneniu námietky konania v rozpore s dobrými mravmi pri vznesení námietky premlčania prednostne uvádza, že strana žalobcu mala v konaní pred súdom prvej inštancie dostatok priestoru na vyjadrenie sa k vznesenej námietke premlčania, ale tak neurobila. Urobila tak až v odvolaní. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné zo strany uplatňujúcej hmotnoprávnu námietku vznesenej námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi v konaní uplatniť. Žalobca tak urobil až v odvolacom konaní, na čo nemožno účinne prihliadnuť.

52. Odhliadnuc od uvedeného (v predchádzajúcom bode) odvolací súd uvádza, že jazykovým výkladom ust. § 19 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý pomerne jednoznačne označuje počiatok plynutia premlčacej doby, možno prísť k záveru, že začiatok plynutia objektívnej 10 ročnej premlčacej doby nastáva, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda. Ide o to rozhodnutie, ktoré bolo neskôr označené za nezákonné rozhodnutie v dôsledku jeho zmeny, či zrušenia (v podmienkach nezákonného trestného stíhania napr. oslobodenie spod obžaloby z relevantného dôvodu, zakladajúceho nezákonnosť rozhodnutia). Nejde teda o rozhodnutie, ktorým sa nezákonné rozhodnutie zmenilo, či zrušilo.

53. V tomto prípade bola podľa názoru súdu v nezákennom rozhodnutí, okrem protiprávneho (nezákonne navodzujúceho) stavu, založený aj vznik škody, ktorý tiež determinuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby pri nezákennom rozhodnutí tak, aby sa nemohlo právo premlčať skôr, ako vznikla škoda.

54. Vo vzťahu k aplikovateľnosti § 3 ods. 1 OZ (účinnosť uplatnenia námietky použitia dobrých mravov proti vzneseniu námietky premlčania) odvolací súd uvádza, že aj citované rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 44/2017 zo dňa 21. 11. 2017 považovalo za s dobrými mravmi rozporné konanie žalovaného pri vznesení námietky premlčania štátnym orgánom, ktorý v podstate sám zodpovedá za uplynutie premlčacej doby za situácie, že premlčacia doba 10 rokov uplynula v priebehu trestného konania. S uvedeným záverom možno súhlasiť, pretože nemožno považovať za korektné (v právnom štáte) zbaviť poškodeného náhrady škody takýmto spôsobom. Nemožno však paušálne považovať akékoľvek uplatnenie námietky premlčania orgánom verejnej moci (v tomto prípade orgánom štátu) za rozporné s dobrými mravmi. Ak by to tak bolo, rozumný zákonodarcu by realizoval inú úpravu premlčania (napr. že by výslovne vylúčil možnosť aplikácie ust. o premlčaní, hoci aj v úprave všeobecného súkromnoprávneho inštitútu premlčania). V tomto prípade 10 ročná premlčacia doba uplynula po skončení trestného stíhania (konania), teda nie v priebehu trestného stíhania (ako v prípade, ktorý bol prejednávaný ÚS SR) konkrétne dňa 29.3.2015, pričom trestné stíhanie bolo právoplatne oslobodzujúcim aktom ukončené dňa 19.11.2014. Hoci odvolací súd nepovažuje cca. štvormesačnú dobu za úplne dostatočnú na zosumarizovanie podstaty nároku žalobcom v predsporovom období, určite považuje dobu od 19.11.2014 do času 4.2.2016 za dobu, ktorú nemožno celkom považovať za primeranú pre uplatnenie nároku čo i len podaním žiadosti na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Inými slovami, čas ktorý uplynul žalobcovi od začiatku plynutia subjektívnych premlčacích lehôt (od 19.11.2014 pri nezákennom rozhodnutí, resp. pri upovedomení o podaní obžaloby pri nesprávnom úradnom postupe), hoci uplynutie objektívnej premlčacej doby z väčšej časti v tomto prípade zavinila žalovaná, uplynul žalobcovi taký dlhý čas, pri ktorom už nebolo možno viac dávať na ťarchu žalovanému, že zavinil, hoci väčšiu časť uplynutia objektívnej doby premlčania. Prakticky žalobca uplatnil nárok žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku až takmer 15 mesiacov od právoplatného oslobodenia spod obžaloby resp. do podania žaloby na súd uplynulo 17 mesiacov. Žalobca mohol a mal kroky smerujúce k včasnemu uplatneniu svojho práva realizovať skôr.

55. Odvolací súd teda konštatuje, že nárok žalobcu bol v celom rozsahu premlčaný, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

56.1. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

56.2. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

57. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

58. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).